

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Ds 2016:01)

Wong, Christoffer

2016

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Wong, C. (2016). Remissyttrande: Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Ds 2016:01).

Total number of authors:

1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2016-04-14

Dnr V 2016/77

Finansdepartementet

Rektor

Yttrande över remissen ”Promemorian Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning ”

(Ert dnr: Fi2016/00114/BAEU)

Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerad remiss, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av universitetslektor Christoffer Wong vid juridiska fakulteten.

Europeiska byrån för bedrägeribekämpning – eller Olaf (efter *Office européen de lutte antifraude*) – har som mål att skydda EU:s finansiella intressen och få utföra utredningsåtgärder såväl inom EU:s egna organ som hos aktörer utanför unionens interna organisation. När utredningar ska genomföras i en medlemsstat är myndigheterna i denna medlemsstat skyldiga att bistå Olaf med åtgärder. En av dessa utredningsåtgärder är platskontroller.

Olafs befogenheter regleras i unionens sekundärrätt genom förordningar. Flera EU-förordningar på detta område är gällande idag och som EU-förordning är de direkt tillämpliga; ingen särskild implementeringsåtgärd behövs från medlemsstaternas sida. Inte desto mindre ska medlemsstaterna se till att den interna rättsordningen tillhandahåller ett system som gör att Olafs utredningar ska kunna genomföras på ett tillfredsställande och effektivt sätt. Denna medlemsstatens skyldighet kan härledas ur principen om lojalt samarbete som fått sitt uttryck i, bl.a., artikel 4.3 Fördraget om Europeiska unionen. Departementets översyn av det svenska regelverket, som nu redovisas i promemorian, ska ses som en del av det anpassningsarbete som säkerställer att EU-lagstiftning kan tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.

En viktig utgångspunkt för bedömningen av regleringen i svensk författning är att Olafs utredningar och platskontroller är ett administrativt förfarande. Visserligen står det i EU:s lagstiftning att Olaf har inrättats för att ”intensifiera kampen mot bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot Europeiska unionens ekonomiska intressen” (artikel 1.1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) m.m.). Detta innebär emellertid inte att Olaf ska själv bedriva förundersökning eller vidta annan lagföringsåtgärd inom ramen för ett brottmålsförfarande. I det aktuella sammanhanget är Olafs funktion snarare att samla in uppgifter hos en aktör för att avgöra om EU:s finansiella intressen påverkats av oegentligheter. Valet av termen ”oegentlighet” har valts just för att markera att grunden för förfarandet inte är en *brottmisstanke*. Med ”oegentlighet” avses ”varje överträdelse av en bestämmelse i gemenskapsrätten som är följden av en handling eller en underlåtenhet av en ekonomisk aktör och som har lett eller skulle ha kunnat leda till en negativ ekonomisk effekt för gemenskapernas allmänna budget eller budgetar som de förvaltar,

antingen genom en otillbörlig utgift eller genom minskning eller bortfall av inkomster som kommer från de egna medel som uppbärs direkt för gemenskapernas räkning” (Artikel 1.2, Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen).

En oegentlighet kan alltså ha orsakats av annat än en brottslig handling eller underlåtenhet. Om information framkommer, att brott kan ha begåtts, ska Olaf lämna ärendet till en behörig myndighet i medlemsstaten för eventuellt åtal eller annan lagföringsåtgärd.

Med denna utgångspunkt är det viktigt att den hjälp som en svensk myndighet tillhandahåller vid Olafs platskontroll inte innebär utövande av befogenheter som aktualiseras endast vid en brottsutredning. Detta är också promemorians utgångspunkt. Vid platskontroller ska Olaf ha tillgång till material hos kontrollföremålet på samma villkor som en svensk tjänsteman och i enlighet med svensk lagstiftning. Promemorian har redovisat sin undersökning av tillsynsmekanism på ett antal områden och sektorer.

Lunds universitet har ingen erinran mot promemorians slutsatser när det gäller den lagtekniska utformningen av de författningar som gäller eller föreslås ska gälla på området.

När det gäller myndighetens handräckning vid Olafs platskontroll har promemorian tagit intryck av EU-kommissionens platsundersökning på konkurrensrättens område. Detta är väl motiverat på grund av likheter mellan Olafs utredningar om oegentligheter och kommissionens utredningar om överträdelser av konkurrensrättsliga bestämmelser. Rättspraxis (bl.a. ett flertal rättsfall från EU-domstolen) på konkurrensrättsliga kontroller kan också ge ledning när den svenska lagstiftningen ska utformas.

Förutom ändringar i ett antal befintliga författningar, lämnar promemorian förslag till en ny *lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning*. Enligt förslaget ger lagen närmare föreskrifter om platskontroller och handräckning.

Som nämnts ovan delar Lunds universitet promemorians utgångspunkt i fråga om Olafs platskontrollers karaktär och har ingen erinran mot den lagtekniska utformningen av föreskrifterna.

Lunds universitet tillstyrker promemorians förslag, om att Kronofogdemyndigheten ska ges uppgiften att utföra handräckning i enlighet med bestämmelserna i utsökningsbalken. I flera av de tillsynslagarna som gäller idag har polismyndigheten pekats ut som den myndighet, som på begäran av tillsynsmyndigheten ska lämna hjälp som behövs vid tillsynen.

De handräckningsåtgärder som kan komma i fråga vid en platskontroll av Olaf är emellertid inte sådana som förutsätter befogenheter som tillfaller polisen. Behovet av hjälp vid genomförande av tillsyn – och platskontroll – kan väl tillgodoses av Kronofogdemyndighetens tjänstemän. Som framhållits i promemorian är polisens huvudsakliga uppgift att utreda brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet, och det finns goda skäl att hålla isär den polisiära funktionen och kontrollfunktionen vid administrativa förfaranden.

Vidare ska det inte underskattas hur kontrollen upplevs hos kontrollföremålet. Om ärendet förrättas av polis kan man få det felaktiga intrycket att förundersökning i brottmål har inletts och man därmed är misstänkt för brott.

Lunds universitet delar följaktligen promemorians slutsats, att starka skäl talar mot att polisen ska bistå med handräckningsåtgärder vid Olafs platskontroller. Lagstiftningstekniskt är det ändamålsenligt, såsom promemorian föreslår, att en bestämmelse om handräckning av Kronofogdemyndigheten införs i den nya lagen om Olafs kontroller och inspektioner.

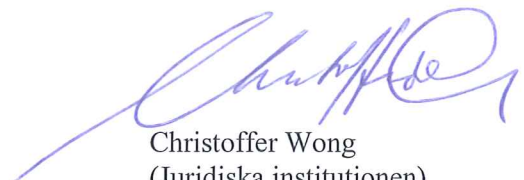
Lunds universitet tillstyrker även promemorians val av lag- respektive förordningsform i normgivningshänseende.

Beslut

Beslut att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av stf förvaltningschef Cecilia Billgren efter föredragning av universitetslektor Christoffer Wong.

Torbjörn von Schantz

Christoffer Wong
(Juridiska institutionen)